

Päijänne Brändiksi

Työpaja 20.8.2018, Hotelli Kumpeli, Heinola

Anna Pajari, projektipäällikkö, LAMK

Niina Rantakari, projektipäällikkö, JAMK

Päijänne Brändiksi -hanke

- **Rahoitusohjelma:** Maaseuturahasto
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020
- **Alueiden välinen:** Keski-Suomi ja Päijät-Häme
Keski-Suomen ELY-keskus, Hämeen ELY-keskus
- **Hallinnoija:** JAMK Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- **Osatoteuttaja:** LAMK Lahden ammattikorkeakoulu
- **Hankkeen kesto:** 1.1.-31.12.2018
- **Rahoitus:** n. 155 000 €

Päijänne Brändiksi -hankkeen tarkoitus

- Vahvistaa ja edistää Päijänteiden alueen kestäväää ja vastuullista toimintaa
 - Selvittää edellytyksiä hakea alueelle Unescon biosfäärilatusta
- Toimii **neutraalina osapuolena** osallistaen eri toimijat avoimeen keskusteluun ja mahdollistaen erilaisten äänten esille saamisen ja yhteensovittamisen
- Tuottaa kuvauksen kestävään ja vastuulliseen toiminnan kehittämiseen Päijänteiden alueella

Päijänteen biosfäärialueselvitys 2008 (Päijänne – kansainvälinen luonto- ja matkailukohde -hanke)

- Hallintomalliesitys
- Kaksi vaihtoehtoa toiminta-alueeksi
- Esitykset toiminnallisista painopisteistä ja visiosta

PAINOPISTEET

1. Luonto- ja kulttuurimatkailla sekä luonnon virkistyskäyttö
2. Ammatti- ja virkistyskalastus ja kalastusmatkailla
3. Maatalous
4. Metsätalous ja metsäteollisuus
5. Kulttuuriympäristö ja kulttuuriperintöarvot
6. Tutkimus ja seuranta

VISIO

Päijänteen biosfäärialue on vahva alueellinen vaikuttaja, joka edistää merkittävällä tavalla kestävästä aluekehityksestä. Päijänteen biosfäärialueen toiminnalla on vahva alueellinen tuki ja toiminnan tavoitteisiin on sitouduttu laajasti ja ne koetaan alueelle yhteisiksi.

ProPäijänne ry:n perustaminen 2015

- Biosfääritunnuksen tavoittelemine yhdessä Muuramen kunnan ja Päijänteen alueen yrittäjien kanssa
- Päijänteen alueen elinkeinojen kehittäminen kestäväällä tavalla sekä luonto- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyttäminen.

Muuramen kunnan matkailun kehittämisen tiedotushanke 2016 - 2017

- Selvitys Päijänteen biosfäärialueen mahdollisuuksista Muuramen matkailuliiketoiminnalle yhteistyössä ProPäijänne ry:n kanssa
- Muuramen, Toivakan ja Joutsan kuntien sitoumukset Päijänteen biosfäärialueen kehittämiseksi.

Päijänne Brändiksi -hanke 2018

Taustaselvitykset

Selvitetään konkreettisia esimerkkejä muiden alueiden biosfääristatuksen kokemuksista: hyödyt, mahdollisuudet sekä mahdolliset riskit ja prosessien ristiriitatilanteet.

Keskustelutilaisuudet

Työpajat

Unescon edustajan vierailu

Eri toimijoiden yhteensaattaminen ja avoimen ja aidon keskustelun käynnistäminen kestävästä ja vastuullisesta toiminnasta sekä biosfääristatuksen mahdollisuuksista ja mahdollisista riskeistä.

Kysely

Tiedotetaan hankkeesta ja kartoitetaan biosfääriin liittyvää asenneilmapiirin nykytilaa sekä mielipiteitä kestävästä ja vastuullisesta toimintaan liittyen erityisesti paikallisille, vapaa-ajan asukkailla ja järjestöille.

Visiotyöpaja

- Päijänne-seminaarin työpajojen pohjaskaariaroiden tuottaminen:
- Mitä alueen kehitykseltä halutaan?
 - Missä halutaan olla kestävä ja vastuullisen toiminnan suhteeseen tulevaisuudessa?
 - Mitä halutaan tehdä yhdessä?

Päijänne-seminaari

Toiminnallisten painopisteiden ja visioiden työstäminen.

Päätöstyöpaja

Toiminnallisten painopisteiden ja visioiden viimeistely.

TULOS: kuvaus kestävästä ja vastuullisen toiminnan kehittämisestä Päijänteen alueella sekä ehdotus jatkotoimenpiteistä

- Toimijaverkosto
- Alueen painopisteet ja visiot – Päijänne brändin kulmakivet
- Alueen näkemys biosfäärialueesta
- Toiminta-alue

Päijänteen brändääminen kestävä ja vastuullisen toiminnan alueena?

Innovatiiviset ja monialaiset jatkohankkeet?

Biosfäärialueen hakeminen?

Päijänne-seminaarista vuotuinen foorumi?

Mitä muuta?

UNESCO:n biosfäärialueet ovat kansainvälinen verkosto kestävän toiminnan mallialueita

Man and the Biosphere -ohjelma (MAB)

- Kansainvälinen verkosto ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden edistämiseen
- 669 biosfäärialuetta 120 maassa
- Biosfäärialueet Pohjoismaissa
 - Suomessa kaksi: Pohjois-Karjala ja Saaristomeri
 - Ruotsissa viisi
 - Tanskassa kaksi
 - Norjassa kandidaatti

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Man and
the Biosphere
Programme

Gro Harlem Brundtland 1987: *Kestävä kehitys on kehitystä, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa.*

Unescon perustehtävät mallialueelle

- Kestävän kehityksen edistäminen
- Luonnon monimuotoisuuden suojelu
- Tiedonkeruu ja tiedonvaihdon tukeminen

Ei suojelualue...

- Unesco ei puutu alueen suunnitteluun
- Kriteerien täytyminen arvioidaan hakuvaiheessa
- Normaali kansallinen lainsäädäntö pätee
- Unescolta ei uusia rajoituksia
- Alueella asutaan ja harjoitetaan taloudellista toimintaa normaalisti
- Raportit toiminnasta 10 vuoden välein

... vaan aktiivista ihmisten toimintaa

- Ei anneta ylhäältä, vaan nousee sisältä
- Toiminta on vapaaehtoista
- Toimijat tekevät alueesta omanäköisensä
- Alueet valitsevat omat painopisteensä
- Tarjoaa kansainvälisen verkoston ja pysyvän alustan keskustelulle, kehittämiselle ja yhdessä tekemiselle

Mikä ihmeen biosfääri?

Onko pakko, jos ei taho?

Milloin aloitetaan?

Miten pääsen mukaan?

Mitä se minulta vaatii?

Jos ei biosfääri, niin mikä sitten?

Mitä hyötyä siitä minulle on?

Rajoittaako toimintaani?

Terveiset keskustelutilaisuuksista 1/2

Päijänteen alueen kestävän ja vastuullisen toiminnan edistämistä ja yhteistyön tekemistä kannatetaan varsin yksimielisesti periaatteellisella tasolla

- Esillä kuitenkin eri näkemyksiä Unescon biosfäärialuestatuksen soveltuvuudesta ja hakemisesta Päijänteen alueelle
- Useat maan- ja metsänomistajat:
 - Huolena, että biosfäärialue voisi aiheuttaa rajoituksia maan ja metsän käyttöön sekä heikentää alueella kasvaneen puun arvoa.
 - Tulisi osoittaa, että biosfäärialuestatuksesta on taloudellista hyötyä.
 - Biosfääri-sana on ongelmallinen. Vaikeasti ymmärrettävä ja assosioituu luonnonsuojeluun.
 - Ymmärretään, että Unesco ei aseta rajoituksia, mutta koetaan, että statuksella voitaisiin jatkossa perustella uusia alueellisia tai kansallisia rajoituksia.

Terveiset keskustelutilaisuuksista 2/2

- Biosfäärialuetta kannatetaan, koska on halu ja tarve verkostoitua, ideoida ja jakaa osaamista sekä toimia yhdessä Unescon kansainvälisen verkoston tukemana.
- Kaivataan yhteistä koordinaatiota, ”sateenvarjoa”, jonka alle kokoontuu monialaisesti eri toimijoita.
- Nähdään mahdollisuutena: verkostoituminen, uudenlaista yhteistyötä toimialarajat ylittäen, tutkimustieto käyttöön, uusia liiketoimintamahdollisuuksia, lisäarvo matkailun edistämiseen, etu hankekumppaneiden ja -rahoituksen hakemisessa
- Osallistujia yllätti: biosfääritoiminta nousee alueen tarpeista. Kun Unescon perusedellytykset täyttyvät, voidaan toiminta luoda täysin omanäköiseksi (visio, toiminnan painopisteet, toimijat, toimintatavat, hallinto, rahoitus).
- Yksittäisissä puheenvuoroissa kaivattiin myös tiukempaa ohjausta, esim. Unescolta valmiit kriteerit kestäväksi määriteltävälle toiminnalle.

Terveiset ministeriöistä (OKM, YM)

- Biosfäärialueella (BF) ytimessä on **ihmisten toiminta** kestävyuden edistämiseksi.
- BF ei ole luonnonsuojelualue, eikä sitä käytetä luonnonsuojelun välineenä.
- Hyötyjä ei ole tarkoitus arvioida pelkästään liiketoiminnan kannalta.
- Taloudellista lisäarvoa voi saada, mutta se ei ole BF-toiminnan keskeinen tarkoitus.
- Ei ole estettä Unescon biosfäärialueen ja geoparkin toimimiselle samalla alueella. Hakemuksissa tulisi olla hyvät perustelut. Yhteistä hallintoa kannattaisi selvittää.
- BF-alueen hallinto ja rahoitus on järjestettävä itse. Valtionhallinnosta ei osoiteta rahoitusta.
- Pelkkää Päijänteen vesialuetta ei voi hakea BF-alueeksi, koska toiminnallisuuden edellytys ei silloin täyty.

Unescon edustajan terveiset 1/2

”Teillä on hieno tarina, joka ansaitsee tulla kuulluksi.”

- Toukokuussa alueella vieraili Meriem Bouamrane, Unescon kestävän kehityksen mallialue -ohjelman Euroopan alueiden koordinaattori
- Biosfäärialueella tarkoitetaan **ihmisten yhdessä toimimista** kestävyys edistämiseksi.
- Unescolta ei uusia rajoituksia, ei suojele vaatimuksia, kansallinen lainsäädäntö pätee.
- Tarjoaa kansainvälisen verkoston yhteistyöhön ja alueen vision toteuttamiseen.
- Statuksesta voi saada taloudellista lisäarvoa, mutta ei ole toiminnan keskeinen tarkoitus.
- **Yhteinen visio on tärkeä.** Nuoret mukaan ideoimaan ja toimimaan!
- Avainarvoja: avoimuus, läpinäkyvyys, luottamus, yhdessä tekeminen, ratkaisuhakuisuus

Unescon edustajan terveiset 2/2

”Teillä on hieno tarina, joka ansaitsee tulla kuulluksi.”

- Unescon biosfäärialue ja geopark voivat olla samalla alueella. Niillä on yhteinen arvopohja, tukevat toisiaan.
- Päijänteen alueella on paljon potentiaalia. Puhdas vesi on elintärkeää ja sen merkitys korostuu entisestään, myös globaalisti.
- Alueen vesiosaaminen on vaikuttavaa.
- Tutustukaa, verkostoitukaa ja vaihtakaa tietoa sekä koti- että ulkomaisten biosfäärialueiden kanssa!

Osallistu ja vaikuta jatkossakin!

- Lisätietoa verkkosivulta:

www.aitomaaseutu.fi/hankkeet/paijannebrandiksi

- Kysely kestävästä ja vastuullisesta toiminnasta ja Unescon biosfääritoiminnasta:

<https://link.webpolsurveys.com/S/80F3010F0F84A216>

- Päijänne-seminaari ke 3.10. klo 10–16

Maksuton / Alkio-opisto, Korpilahti Jyväskylä / Yhteiskuljetukset Lahdesta ja Jyväskylän keskustasta

Lämpimästi tervetuloa!

The image shows two overlapping screenshots. The top one is a webpage from 'Aito maaseutu Keski-Suomessa' with a navigation menu and a call to action: 'VASTAA KYSELYYN JA VAIKUTA! Kerro näkemysesä kestävästä toiminnasta sekä Unescon biosfäärialueesta'. The bottom screenshot is a survey form titled 'Päijänne Brändiksi' with logos for the European Union, Ministry of Agriculture and Forestry, LAMK, and jamk.fi. The survey text asks for opinions on sustainable and responsible activities and Unesco biosphere development. It includes two numbered questions with text input fields.

Päijänne Brändiksi

www.aitomaaseutu.fi/hankkeet/paijannebrandiksi

Kiitos!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Einkeno-, liikenne- ja
ympäristökeskus

LAMK
Laitilan ammattikorkeakoulu
Laiti University of Applied Sciences

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu